Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
04.05.2021
Dnro/Dnr
TRAFICOM/205649/03.03.01/2021
Viite/Referens
Lausuntopyyntönne; HE 54/2021 vp.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesiliikennelain muuttamisesta (HE 54/2021 vp.)

1 Yleistä

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom) asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laiksi vesiliikennelain muuttamisesta (HE 54/2021 vp.) Traficom on osallistunut tiiviisti hallituksen esityksen valmisteluun ja kannattaa ehdotettuja lainmuutoksia sellaisinaan. Kokonaan uudistettu vesiliikennelaki tuli voimaan 1.6.2020. Nyt annettavalla esityksellä lain muuttamiseksi korjataan puutteita, joita uudessa laissa on havaittu ensimmäisen veneilykauden aikana, jona lakia on sovellettu. Traficom tukee esityksessä esitettyjä muutoksia ja näkee, että ennen kaikkea niillä parannetaan vesiliikenteen sekä myös muiden vesillä tapahtuvien aktiviteettien turvallisuutta. Traficom pitäisi tärkeänä sitä, että ehdotetut muutokset saataisiin voimaan esityksen mukaisesti jo osittain veneilykaudelle 2021, ja laki saataisiin esityksen mukaisesti voimaan 1.7.2021.

Traficomilla on liikenteen viranomaisena olennainen rooli vesiliikennelain valvonnassa ja toimeenpanossa. Viraston tehtäviin kuuluu muun muassa väyläpäätöksellä antaa lupa merenkulun turvalaitteen asettamiseen ja vahvistaa yleisiä kulkuväyliä koskevat tiedot. Traficom päättää alueellisista ja vesikulkuneuvotyyppiä koskevista kielloista ja rajoituksista mukaan lukien moottorikäyttöisillä vesikulkuneuvoilla suoritettavien kilpailujen ja muiden tapahtumien yhteydessä tarvittavista vesiliikennettä koskevista väliaikaisista kielloista ja rajoituksista. Lisäksi viraston vesiliikennelain mukaisiin tehtäviin kuuluu mm. myöntää veneilyn pätevyyskirjat, joita ovat kansainvälinen huviveneenkuljettajankirja, vuokraveneenkuljettajankirja sekä alusten radioluvat. Virasto antaa tarkempia määräyksiä vesikulkuneuvojen turvallisuuteen liittyvistä seikoista kuten rakenteesta, vaadituista varusteista ja laitteista sekä moottoreista. Virasto toimii myös rekisterinpitäjänä vesikulkuneuvojen osalta ja myöntää rekisteröintitodistuksen.

2 Liikenne- ja viestintävirastolle tulevat uudet tehtävät ja niiden aiheuttama resurssitarve

Lakiehdotuksessa esitetään useita vesiliikenteen turvallisuutta edistäviä muutoksia, jotka lisäisivät Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä. Ehdotettujen lakimuutosten voimaantulon yhteydessä Traficomin on tarkoitus tarkentaa määräyksiään vesiliikenteestä kanavilla ja avattavien siltojen kautta, vesiliikennemerkeistä ja valo-opasteista sekä johtojen ja kaapeleiden merkitsemisestä sekä viitoitusjärjestelmästä

opasteista sekä johtojen ja kaapeleiden merkitsemisestä sekä viitoitusjärjestelmästä ja merenkulun turvalaitteista. Kaavaillut määräysmuutokset ovat jo lausuttavissa Lausuntopalvelu.fi:ssä. Lisäksi on tarkoitus antaa kokonaan uusi määräys kansainvälisen huviveneenkuljettajankirjan koevaatimuksista ja auditoinneista.

Uusien määräyksenantovaltuuksien lisäksi virastolle esitetään eräitä muita tehtävänmuutoksia, jotka on hyvin kuvattu esityksen *vaikutukset viranomaistoimintaan* -luvussa. Mainittujen lisätehtävien hoitamiseksi on tärkeää varmistaa viraston henkilöresurssien riittävyys samoin kuin tehtävien toimeenpanon edellyttämä rahoitus. Kokonaisuudessaan esityksessä kuvatut muutokset lisäisivät Liikenne- ja viestintäviraston tehtäviä arviolta noin 1,4 henkilötyövuodella, mikä vastaa noin 182 000 euron lisärahoitustarvetta.

3 Lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset

3.1 Vesikulkuneuvojen rekisteröintiä koskevat säännökset

Oikeusministeriö lausui lausuntokierroksella muun muassa vesikulkuneuvon rekisteröintiä koskevista ehdotetuista säännösmuutoksista ja toivoi niitä tarkennettavan. Oikeusministeriö viittasi lausunnossaan hallinnon yleislaeissa jo säädettyyn sekä perustuslain 80 §:n asettamiin rajoituksiin, joita liittyy henkilötiedoista ja tietosuojasta säätämiseen erikseen erityislainsäädännössä ja tarkemmilla määräyksillä. Oikeusministeriön lausunnon perusteella lakiehdotusta on tarkennettu rekisteröintiä koskevien säännösten osalta lausuntokierroksen jälkeen.

Varmennetta koskeva sääntely nostettiin lain tasolle ja määräyksenantovaltuudesta tältä osin luovuttiin. Esityksen mukaan varmenteella tarkoitettaisiin vesikulkuneuvon omistusoikeutta osoittavaa määräaikaista tunnistetta. Vesikulkuneuvon omistaja voisi pyytää Liikenne- ja viestintävirastolta varmennetta, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että vesikulkuneuvon rekisteriin merkitty omistaja saisi luotua varmenteen Liikenne- ja viestintäviraston sähköisessä palvelussa. Varmenteella voisi tarkistaa vesikulkuneuvoon ja sen moottoriin liittyviä tarpeellisia tietoja kuten tyypin, mallin ja merkin sekä lisäksi mahdollisesti tiedon siitä, että vesikulkuneuvolle tai moottorille ei voi rekisteröidä omistajan tai haltijan vaihdosta tai tehdä muuta rekisteröintitoimenpidettä.

Varmenteeseen liittyvien tietojen tarkastaminen olisi tarpeen esimerkiksi silloin, jos ostaja haluaisi ennen kaupantekoa varmistaa varmenteen voimassaolon sekä sen, että myyjä todella on kyseisen vesikulkuneuvon rekisteriin merkitty omistaja eikä esimerkiksi omistajanvaihdoksen rekisteröinnille ole vesikulkuneuvoon tai sen moottoriin liittyvää estettä.

Vesikulkuneuvon omistajaa, vesikulkuneuvoa ja sen moottoria koskevien tietojen osalta kyse on liikenneasioiden rekisterin tietojen käsittelystä. Liikenneasioiden rekisteriä koskeva yleinen sääntely sisältyy liikennepalvelulakiin. Varmenteesta ja sen käytön yhteydessä käsiteltävistä henkilötiedoista on kuitenkin tarve säätää erikseen, sillä kyse on vesikulkuneuvojen rekisteröintitoiminnan järjestämisestä ja siihen liittyvistä palveluista ja näiden yhteydessä tapahtuvista henkilötietojen käsittelytoimista, joihin ei ole aiemmin säädetyssä lainsäädännössä otettu kantaa.

3.2 Virtuaalinen turvalaite

Puolustusministeriö toi lausunnossaan esille virtuaalisten turvalaitteiden häiriöherkkyyden ja liikenneturvallisuuden ja esitti niiden käyttöä vain

poikkeustapauksissa korvaamaan fyysisiä turvalaitteita. Puolustusministeriön lausunnossa esitetyt näkökohdat on huomioitu. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevällä tavalla sen, että fyysisen turvalaitteen rinnalla tai sijasta käytetään virtuaalista turvalaitetta, on perustuttava turvallisuusnäkökohtiin, eikä esimerkiksi liiketaloudellista syytä yksinään voida pitää hyväksyttävänä syynä korvata fyysistä turvalaitetta virtuaalisella turvalaitteella. Liikenne- ja viestintävirasto kiinnittää 49 §:n mukaista väyläpäätöstä tehdessään erityistä huomiota ehdotetun turvalaitteen tarkoituksenmukaisuuteen ja siihen, että liikenneturvallisuus ei vaarannu.

3.3 Vesiliikenteen väliaikainen keskeyttäminen ja rajoittaminen

Lausuntokierroksen jälkeen lakiesityksestä poistettiin ehdotus kilpailujen, harjoitusten ja muiden tapahtumien yhteyteen liittyvän vesiliikenteen väliaikaista keskeyttämistä tai rajoittamista koskevan säädöksen laajentamisesta. Ehdotus on tarkoitus käsitellä liikenneturvallisuusstrategiatyön yhteydessä. Ehdotuksen mukaan Traficom olisi voinut määrätä liikenteen keskeyttämisestä tai rajoittamisesta myös muiden kuin moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien tapahtumien yhteydessä. Traficom pitää tärkeänä, että liikenneturvallisuusstrategiatyössä edetään ja tässäkin asiassa löydetään ratkaisu, jolla kaikkien vesialueella järjestettävien tapahtumien turvallisuutta saataisiin parannettua.

4 Yhteenveto

Liikenne- ja viestintäviraston näkökulmasta sen vastuualueella olevien tehtävien ja niihin liittyvien säädösten uudistaminen on tarpeellista ja uudistus selkeyttää ja sujuvoittaa viranomaisten toimintaa sekä lisää vesiliikenteen turvallisuutta.

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa hallituksen esityksen mukaisia lakimuutoksia ja pitää uudistusta myönteisenä ja onnistuneena.

Juha-Matti Korsi
Päällikkö

Risto Lång
Johtava asiantuntija

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 4.5.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.